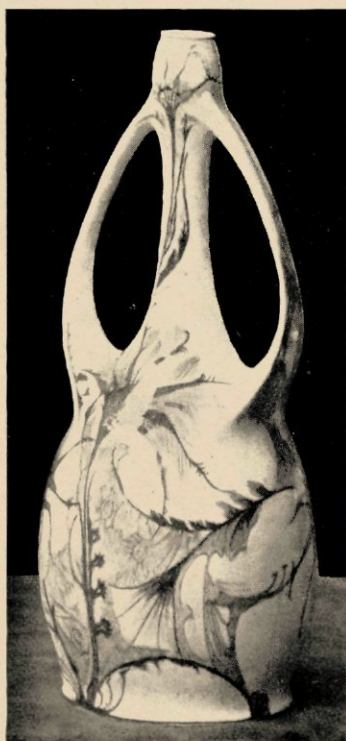

Rozenburger Porselein.

theegerei zijn niet goed te scheiden. Omdat plotseling de thee in den smaak kwam, kwam ook het porselein in de mode en wie fraai porselein had, was wat in zijn schik met de thee, die hem gelegenheid gaf zijn porselein te gebruiken.

Zoo zal de eene nieuwe mode de andere wel geholpen hebben.

Hoe het zij, het porselein, om een hedendaagsche uitdrukking te gebruiken, ging er in. Hier te land behoorde de porseleinkast, die ook nog de moeder van een spreekwoord is, tot de noodzakelijkste meubelen. Men ge-

bruikte porselein, men verzamelde het, men liefhebberde er in, niet alleen hier, maar ook in het overige beschaaft Europa.

Het duurde niet lang of men trachtte het na te maken. Het nabootsen van de stof gelukte evenwel niet in het minst. Toch, het is hoogst merkwaardig,

onze Delfsche plateelbakkers hebben het kunststuk verricht het fijne, doorzichtige porselein na te bootsen in grof en eigenlijk tamelijk slecht aardewerk; maar op zulk een meesterlijke wijze, dat hun werk om zich zelfs wil op hoogen prijs gesteld werd en wordt.

De meening dat eierschalen, schelpen en andere onbruikbare zelfstandigheden noodzakelijke bestanddeelen van het porselein moesten wezen, maakte het des te moeilijker, de echte grondstof te ontdekken.

Eerst in 1709 kwam in Meiszen Johann Friedrich Böttcher, — eigenlijk een kwakzalver, die voorgaf goud te kunnen maken en deswege door August den Sterke van Saksen, voorzichtiglijk en bij voorbaat, achter slot en grendel werd gezet, — de grondstof op het spoor. Zijn ontdekking was de aanleiding tot het oprichten van de Saksische porseleinfabriek te Meiszen.

In 1712 kwam F. X. Entrecolles, een Jezuiet die lang in China geleefd heeft, door middel van Chineesche werklieden die hij tot het Christendom bekeerd had, volkomen achter het Chineesche geheim der porselein-vervaardiging. Hij zond monsters van de grondstoffen, kaolin en veldspath, naar Parijs.

Reeds vóór dien tijd werd, op het voetspoor van Italië, ook in Frankrijk een soort porselein vervaardigd dat, nog doorzichtiger dan het echte porselein, evenwel zoo zacht is dat het met een mes te krassen is, het zogenaamde *pâte tendre*, in het Duitsch fritten Porzellan genoemd en ook wel als vieux Sèvres bekend.

Na de ontdekking van pater Entrecolles werd het ook mogelijk in de koninklijke porseleinfabriek te Sèvres, evenals in Saksen, echt hard porselein te vervaardigen.

Tot in onze dagen zijn Sèvres en Meiszen de voornaamste Europeesche porseleinfabrieken gebleven.

Merkwaardig is het dat wij, Nederlanders, die zulke porselein-liefhebbers zijn, ons tot nu toe niet bijzonder op de vervaardiging daarvan hebben toegelegd. Wel hebben er te Weesp, te Oud-Loosdrecht, te Ouder- en te Nieuwer-Amstel, in den Haag en misschien zelfs te Arnhem porseleinfabrieken bestaan. Het waren evenwel meestal buitenlanders, uit Saksen afkomstig, die met buitenlandsche werklieden